

STOOMGEMAAL DE CRUQUIUS – HAARLEMMERMEER

Vereniging Vrienden van de Cruquius - www.museumdecruquius.nl

Prijsvraag “Cruquius 2020: Toekomst Nederland Deltaland” € 3.000 prijzengeld

De “Vereniging Vrienden van de Cruquius” schrijft een prijsvraag uit aan studenten (universitair en hbo) voor vernieuwende ideeën en plannen, met de volgende algemene vraagstelling:

“Hoe houden we Nederland Deltaland met zijn polders de komende 100 jaar bewoonbaar, leefbaar en veilig”. Het staat de indiener vrij een idee uit te werken en te beslissen in welke vorm hij of zij het voorstel wil indienen. De uitwerking kan bijvoorbeeld geografisch gekoppeld worden aan de Haarlemmermeer en omgeving, zoals Kennemerland en Metropoolregio Amsterdam. Die geografische beperking is overigens niet een dwingend voorschrift, daar klimaatverandering een mondiaal probleem is.

Hieronder zijn enkele suggesties weergegeven, die niet uitputtend zijn en die dienen als aanknopingspunt. Andere issues zijn bijv.: vervoer, landbouw, vrijetijdsbesteding, scheepvaart, “lifestyle”, elektriciteit & verwarming voor huishoudens, kantoren, bedrijven, treinen/trams & ICT:

- a) De Haarlemmermeerpolder heeft in toenemende mate te maken met verzilting. Tot nu toe is het beleid van Rijnland gericht op het doorspoelen met zoet water, hoofdzakelijk aangevoerd vanuit de Hollandse IJssel bij Gouda. Dit leidt bij langdurige droogtes tot problemen. Wat kan de agrarische sector in het gebied doen om meer circulair met zoet water om te gaan? Welke innovaties zijn hierbij kansrijk? En is geleidelijk - en waar mogelijk - 'omschakelen op zilte teelten' een alternatief, en zo ja hoe?
- b) Er blijft ook in de komende decennia een belangrijke nieuwbouwopgave in de Haarlemmermeer, zowel wat bedrijven rond Schiphol betreft (bijv. Schiphol Trade Park) als wat betreft woningbouw. Wat zijn de concrete mogelijkheden voor klimaatbestendige duurzame gebiedsconcepten? Is een amfibisch milieu – gecombineerd met dubbel of meervoudig ruimtegebruik – uitvoerbaar? Zo ja, wat en hoe?
- c) Hetzelfde geldt voor de vraag hoe bestaande bebouwing en gebiedsconcepten aan te passen aan duurzaamheid en een meer circulaire economie (adaptatie)?
- d) Hoe in het gebied van Haarlemmermeer, Kennemerland en de Metropoolregio Amsterdam de historische groen-blauwe landschapsstructuren als richtinggevend te gebruiken en niet te negeren? Hoe kan hier concrete meerwaarde gecreëerd worden?
- e) Hoe kan er effectief en creatief geanticipeerd worden op de doorontwikkeling van het gebied Haarlemmermeer en omstreken, bijv. met groen-blauwe ingrepen, met behulp van de nieuwe Omgevingswet?
- f) Hoe kan de bestaande waterinfrastructuur of de in onbruik geraakte (Haarlemmermeerspoorweg-)infrastructuur of bijv. de sluisjes bij fort Aalsmeer beter of opnieuw benut worden, bijv. recreatief en als meerwaarde van wonen en werken (zie bijv. European Greenways Association)?
- g) Schiphol ligt op vijf meter beneden de zeespiegel sinds 1916 –nu al 100 jaar– in de Haarlemmermeer. Wat zou er concreet moeten gebeuren om Schiphol klimaatbestendig te maken en de leefbaarheid verder te verbeteren?
- h) Kun je een innovatieve water-opvang-techniek uitdenken die kan worden toegepast in de bebouwde omgeving?
- i) Hoe ziet het gemaal van de toekomst eruit, met het oog op klimaatbestendig en duurzaam waterbeheer?

Bovenstaande onderwerpen lenen zich voor een aanpak vanuit het oogpunt van ruimtelijke ordening, landschapontwikkeling of waterbeheersing. Energievoorziening, landbouwtechniek, vervoer en vrijetijdsbesteding zijn andere grote issues. Studenten kunnen bijvoorbeeld ook uitgewerkte en realiseerbare ideeën aandragen om de CO₂ productie terug te dringen en het klimaatprobleem aan te pakken, zowel op het technische als politiek-organisatorische vlak.

Procedure en Reglement:

Hierna volgen enige algemene ideeën als richtlijn voor de inzending:

1. Intentie tot deelname dient de student te melden vóór 15 april 2016, per email aan: cruquiusrvrienden@gmail.com. Deelname daarna is alleen na overleg mogelijk.
Sluitingsdatum van de inzending met het voorstel is 1 oktober 2016.
2. De inzending kan in de vorm van een rapport (bijv. voor organisatorische verandering of politieke maatregel of nieuwe technologie of bepaalde gebiedsontwikkeling of alternatieve vervoersmodaliteiten en/of verwarmingstechniek) zijn of als een prototype/model (of als idee) van een product of een innovatief idee (bijv. nieuw type energiedrager c.q. energieopslag of nieuwe methode voor energieconversie) met een bijbehorend rapport.
3. Het voorstel mag in het Nederlands of Engels ingediend worden.
4. Het rapport zal ongeveer tussen 10 en 20 pagina's lang zijn met daarenboven eventuele bijlagen. Lettergrootte: Arial 11 (of equivalent), met 1,5 regelafstand.
5. Tekeningen, kaarten, figuren, grafieken en/of tabellen worden op prijs gesteld.
Bronvermelding en verwijzing naar literatuur is onderdeel van het rapport.
6. Onderbouwing van het voorstel is van belang, zodanig dat de voorsteller beargumenteert waarom het voorstel van maatschappelijk belang is, met een objectieve en, voor zover relevant, een gekwantificeerde afweging van de voor- en nadelen. Het voorstel omvat ook economische aspecten, bijv. een kosten / baten –analyse.
7. Het voorstel dient in rapportvorm in 5-voud ingediend te worden. De hoofdinzending omvat, voor zover van toepassing, tekeningen en kaarten (op vol formaat) en grafieken in kleur. De overige 4 inzendingen mogen in zwart-wit en in A-4 formaat uitgevoerd zijn.
8. De inzending dient opgestuurd resp. afgeleverd te worden op het volgende adres:
"Vereniging Vrienden van de Cruquius"
p/a Museum De Cruquius
Cruquiusdijk 27
2142 ER Cruquius.

9. De jury bestaat uit 4 tot 5 professionals met vakinhoudelijke en/of organisatorische deskundigheid.
10. De jury maakt een voorselectie van de 6 beste inzendingen. Deze voorselectie zal tentoongesteld worden in het Museum De Cruquius, waarbij die inzendingen dan gepresenteerd worden op A-1 formaat. Bezoekers van de tentoonstelling en de bevolking van Haarlemmermeer, inclusief scholieren vanaf 12 jaar mogen stemmen via de website www.museumdecruquius.nl voor de Publieksprijs.
11. De jury maakt de drie prijswinnaars (uit de voorgeselecteerde groep van 6) bekend in Januari 2017. Op het moment van de prijsuitreiking zal de toekenning van de specifieke eerste, tweede en derde prijs bekend gemaakt worden.
12. De eerste prijs bedraagt € 1.500, de tweede prijs € 1.000 en de derde prijs € 500.
13. Alle overige indieners van een serieus en uitgewerkt voorstel volgens bovenstaande richtlijnen ontvangen een onkostenvergoeding van € 100.
14. De inzending kan gecontroleerd worden op plagiaat.
15. De uitslag van de jury is bindend. Door inschrijving c.q. deelname aan de prijsvraag accepteert men het Reglement. Er kunnen verder geen rechten aan worden ontleend.
16. Het intellectueel eigendom van de inzending blijft bij de indiener berusten.

Achtergrond Stoomgemaal De Cruquius en de vriendenvereniging:

Nederland heeft een unieke geschiedenis als Deltaland met honderden polders, nu nog 23 waterschappen, intensieve landbouw en een grote bevolking van ongeveer 17 miljoen, die steeds meer in steden en stedelijke regio's leven. Hoe houden we 't leefbaar, ook in 2100? De Cruquius is een gemaal uit 1849 met de **grootste stoommachine ter wereld**, gebouwd met Engelse hulp. Het is een icoon van de industriële revolutie, dat het Haarlemmermeer geschikt maakte voor landbouw ("*Graan voor Visch*") en later voor stedelijke functies, waaronder onze nationale luchthaven Schiphol. In 1932 dreigde dit gemaal gesloopt te worden, maar het Koninklijk Instituut van Ingenieurs (KIVI) wist dit te verhinderen.

Het is nu een internationaal goed bezocht museum, met 40.000 bezoekers per jaar, over de geschiedenis van de droogmaking van het Haarlemmermeer. Het geeft ook een goed beeld van de 2.000 jaar oude strijd tegen het water. De Cruquius is een **International Historic Engineering Landmark** en behoort als een **Anchor Point** tot de **European Route of Industrial Heritage**. De "Vereniging Vrienden van de Cruquius" bestaat ruim 25 jaar en ondersteunt het museum met ideeën en middelen. Er zijn veel mogelijkheden voor de huidige generatie studenten om betrokken te raken bij Nederland Deltaland.

Nadere informatie:

cruquiussvrienden@gmail.com t.a.v. Mv. Nelleke Takkenberg

Bijlage t.b.v. de opzet voor de inzending: Bij verkenning van maatschappelijk belangrijke opgaven wordt vaak het 4P analysemodel gehanteerd (hierbij als mogelijke suggestie):

1. *Position*: situatie, aanleiding, trend etc.?
2. *Problem*: wat is het probleem of de kans, wat is de samenhang: sectoraal c.q. integraal?
3. *Possibilities*: wat zijn oplossingen, ontwikkelingsrichtingen, korte en lange termijn?
4. *Proposition*: wat is het voorstel, wat is de uitvoerbaarheid (pilot?), kosten & baten?

